

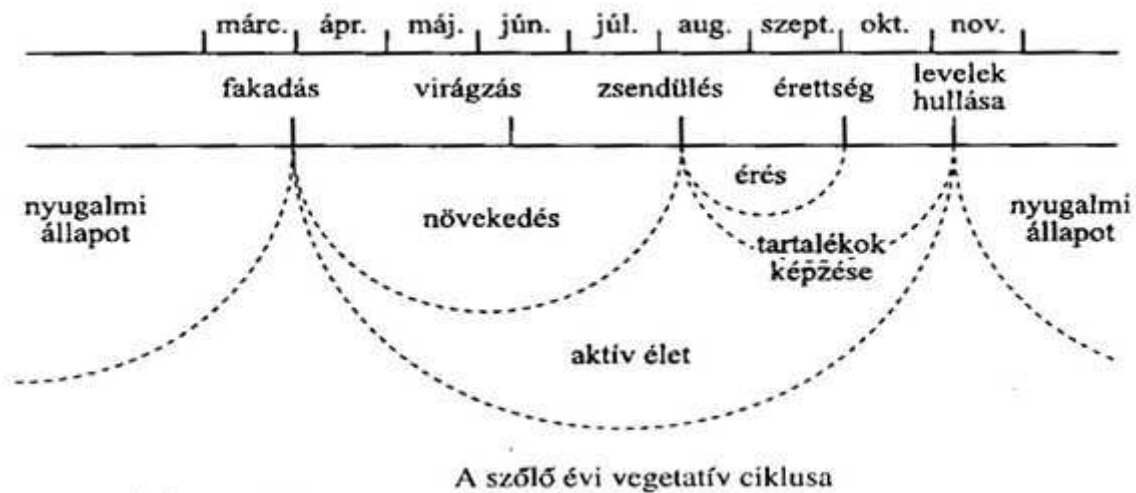
SzGy05 - Határozza meg számítással a tenyészidő kezdetének és végének alakulását !

A SZŐLŐ NÖVEKEDÉSE ÉS FEJLŐDÉSE

A szőlő életciklusai:

- 1-3 év tőkealakítás: az ültetéstől az első termések megjelenéséig
- 3-5 év termőre fordulás és a gyökértömeg növekedése
- 5-20 év a tőke teljes termőképességét ki lehet és kell használni
- 20-35 év öregedés: a gyökérzet előbb öregszik, mint a föld feletti rész, ezért a gyökérifjítással foglalkozni kell.

Szőlő vegetációs ciklusa

Tenyészidő: A szőlőnövény aktív élete április elejétől novemberig, a lombhullásig tart, ez idő alatt fejlődik ki a termés, amit legnagyobb mértékben borkészítésre használunk. A szőlő szerveinek növekedése a zsendülésig tart, addig amíg a szőlőbogyó változtatni kezdi a színét. Ekkor már a hajtások sem növekednek tovább. A gyümölcs érésével kezdi a növény elraktározni a tartalékait: a cukor felalmozódik a bogyóban, a keményítő a vesszőkben. A szüret után a levelek lehullanak, ezzel véget ér a vegetatív ciklus. A **nyugalmi állapot** alatt a szőlő pihen, a hajtások fásodnak.

VEGATÁCIÓS IDŐ (TENYÉSZIDŐ), EFFEKTÍV HŐÖSSZEG, AKTÍV HŐÖSSZEG

Hőösszegekkel jellemezhetők a termőhelyek (borvidékek) és az évek. A különböző érésű fajták hőigénye hőösszeggel ugyancsak kifejezhető. Az agroökológiai potenciál fontos klimatikus mutatója a *tenyészidő effektív (teljes) és aktív (hatásos) hőösszege*.

Az **effektív hőösszeget** úgy számítjuk ki, hogy a **vegetációs időszak középhőmérsékletét megszorozzuk a vegetációs időszak napjainak számával (vagy a vegetációs időszak napjainak középhőmérsékletét összeadjuk).**

A **vegetációs időt (tenyészidőt)** nemzetközileg a tavaszi +10 °C-os középhőmérséklet beállásától az őszi + 10 °C-os középhőmérsékletű napok megszűnéséig számítjuk.

Az **aktív hőösszeget** megkapjuk, ha az effektív hőösszegeből levonjuk a tenyészidő napjainak számával megszorozott biológiai nulla fok (+ 10 °C) összegét (vagyis a biológiai nulla fokon aluli hőmérsékletek összegét).

A hőösszegek a különböző érésű fajták vegetációs fázisaira is kiszámíthatók.

A szőlőtermesztéshez szükséges minimális effektív hőösszeg (a vegetációs idő teljes hőösszege) 2500 °C, a minimális aktív (hatásos) hőösszeg 850 °C.

Magyarországon (a szőlő tenyészetére kedvező napokon, átlagban április 4–10. és október 20. között) az effektív hőösszeg 3100–3400 °C, az aktív hőösszeg 1400–1600 °C. Ezen értékek mellett a korai érésű fajták nagy biztonságban, a közép- és nem túl kései érésű fajták azonban csak a kedvező évjáratokban adnak jó minőségű termést.

A különböző érésű fajták termesztetősége a vegetációs periódus (a tenyészidő) hosszától függ. A korai érésű fajták termesztésének alapfeltétele a 150 napos vegetációs periódus, a késői érésű fajták 185–200, sőt több napos vegetációs periódust igényelnek.

A szőlő tenyészideje Magyarországon sokévi átlagban 185–200 nap között alakul, a Földközi-tenger partján elérheti a 250–260 napot is.

Vegetációs jelenség	Hónap	Hőmérséklet
Könnyezés: a nedvkeringés megindul, a tőkén ejtett sebzés, metszés nyomán folyadéksepp jelenik meg	Febr vége–Márc.	A talaj 6-8 C
Rügyfakadás: a vesszőkön rügyek fakadnak, fontos az egyenletes fakadás a kordonkaron	Márc. vége–Ápr. eleje	Levegő 10 C felett
Rügyduzzadás: rügypikkelyek szétnyílnak, láthatóvá válik a rügy gyapot	Április	
Rügyattanás: A hajtáscsúcs zöld színe láthatóvá válik.	Ápr. vége, május eleje	
Levelek láthatóvá válása	Május eleje	
Levelek szétnyílása	Május eleje közepe	
Virágzás	Május közepe vége	Levegő 17-20 C
Virágok megtermékenyülése = kötődés (a fürtök kb. fele kötődik) --- telt fürt vagy „madárkás fürt” (hiányos a megtermékenyülés)		
Hajtásnövekedés – akár napi 10-15 cm is lehet	Június második fele	Levegő 25 fok
Bogyó növekedése – kedvező körülmények (tápanyag, víz)	Június vége, Július eleje	Levegő 20-25 C
Fürtzáródás: a bogyók nagysága már kialakult	Július vége	
A hajtások érése is kezdődik. Bőrszövege barnul, kissé kérgesedik. A vessző belső szöveteiben cukor és keményítő halmozódik fel.	Július vége	
Bogyó érése kezdődik = zsendülés A zöldszínű „borsószemek” átalakulnak fehér, vagy piros vagy kék bogyókká. A cukor a levelekből a termésbe vándorol. A fiatal bogyó asszimilál és lélegzik. A cukor 15-25%-ra növekszik. A savtartalom csökken 5-12 g/liter mennyiségig Teljes érés: a bogyókba már nem áramlik több cukor. A bogyó innentől vizet párologtat ---> töppedés . Ha ez szürkepenés fertőzéssel párosul, akkor aszúsodás lehetséges.	Július közepétől, augusztus	
Szüret – szüreti érettség	Aug és Október között	
Lombhullás, a vesszőérés is tart, de a korai fagy ennek árthat	Okt. vége, nov. eleje	
Nyugalmi állapot – a szőlő pihen, a vesszők fásodnak	Nov...Febr	

